

Användning av kunskapsstöd i patientmötet

Allmänläkarkonsult Skåne
Rapportserie 2022:2

Denna rapport syftar till att beskriva i vilken utsträckning läkare som arbetar inom primärvården i Skåne använder digitala kunskapsstöd, vad som eftersöks, vilka kunskapsstöd som används samt vilka faktorer som avgör valet av kunskapsstöd.

Rapporten har författats av:

- Jessica Berg Skoog, specialist i allmänmedicin, AKO Skåne
- Johanna Cederholm, specialist i allmänmedicin, AKO Skåne-koordinator, område kunskapsstöd
- Lisa Johansson, folkhälsovetare, utvecklare AKO Skåne kunskapsstöd

Med stöd från DataAnalys och Registercentrum, Region Skåne

Ansvarig för rapporten är:

- Gunilla Malm, specialist i allmänmedicin, teamledare AKO Skåne

Kontakt: ako@skane.se

Innehållsförteckning

Introduktion.....	4
Bakgrund.....	5
Kunskapsstöd i Region Skåne.....	5
AKO Skåne-riktlinjer för primärvården.....	5
AKO Skåne-riktlinjer och Nationellt kliniskt kunskapsstöd.....	5
AKO Skåne-riktlinjer idag.....	6
Enkäten.....	9
Syfte och metod.....	9
Resultat.....	9
Användning av digitalt kunskapsstöd i patientmötet.....	9
Information som oftast eftersöks i samband med patientmötet.....	10
Digitala kunskapsstöd som oftast används i samband med patientmötet.....	11
Digitala kunskapsstöd som oftast används för att fördjupa kunskaper ...	12
Faktorer som avgör val av kunskapsstöd.....	14
Kommentar.....	15
Bilaga 1.....	16
AKO Skåne – enkät om kunskapsstöd.....	16
Bilaga 2.....	19
Mejlutskick 2021-11-18.....	19
Rapportserie.....	20
Allmänläkarkonsult Skåne och Primärvårdens utbildningsenhet.....	20

Introduktion

Professionen behöver ha tillgång till relevant aktuell kunskap i det unika patientmötet. Ett sätt är genom kunskapsstöd. AKO Skåne tillgodoser detta genom att gemensamt med specialiserad vård skriva AKO Skåne-riktlinjer för primärvården.

Under årsskiftet 2021–2022 genomfördes en enkät för att få en bild av vilka kunskapsstöd som används av läkare på vårdcentraler inom Hälsovalet i Region Skåne.

Bakgrund

Kunskapsstöd i Region Skåne

En vårdcentral i Region Skåne har i uppdrag att ge planerad och oplanerad vård i form av rådgivning, utredning, diagnostik, behandling, rehabilitering och uppföljning. Uppdraget ska bedrivas i enlighet med evidens och beprövad erfarenhet utifrån regionala och nationella vårdprogram, riktlinjer och styrdokument på Vårdgivare Skåne.

Vårdgivare Skåne innehåller gemensam information för vårdgivare och vårdpersonal i hela regionen som är giltig för alla förvaltningar. Sajten fungerar som ett stöd för offentlig och privat vårdpersonal i regionen samt kommunanställd vårdpersonal i Skåne.

AKO Skåne-riktlinjer för primärvården

AKO Skåne publicerar riktlinjer för primärvården på Vårdgivare Skåne sedan sajten lanserades den 1 december 2014.

Primärvårdsriktlinjerna på Vårdgivare Skåne är:

- kortfattade och aktuella
- formulerade i en enhetlig struktur som korrelerar med konsultationen
- författade av professionen i primärvård i samarbete med specialiserad vård
- förankrade i Region Skåne enligt en specifik process.

[Att skapa AKO Skåne-riktlinjer för primärvården \(pdf\)](#)

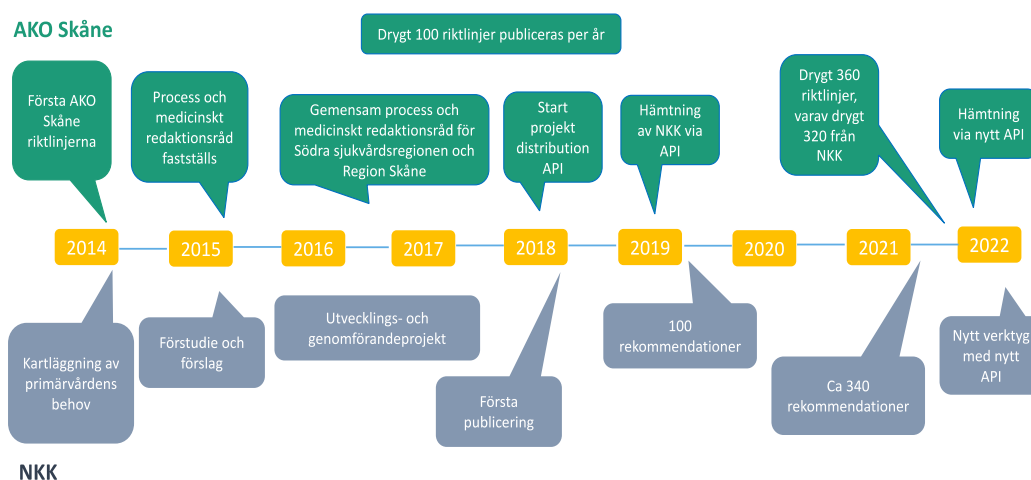
AKO Skåne utvecklade tidigt samarbete med Läkemedelsrådet i Skåne och PMO. Syftet var ökad patientsäkerhet genom att ha samstämmigt innehåll i AKO Skåne-riktlinjerna och Skånelistans rekommendationer och Bakgrundsmaterial samt beställningsgrupper och receptmallar i journalsystemet.

AKO Skåne-riktlinjer och Nationellt kliniskt kunskapsstöd

När Sveriges 21 regioner tog initiativ till att utveckla ett gemensamt kunskapsstöd för primärvården i hela landet valde Region Skåne att delta aktivt. AKO Skåne har valt att integrera de nya processerna för nationellt kliniskt kunskapsstöd med de regionala befintliga.

Region Skåne speglar upp en regionalt anpassad version av Nationellt kliniskt kunskapsstöd, som en AKO Skåne-riktlinje på Vårdgivare Skåne. Innehållet hämtas digitalt (via API). Att primärvårdens medarbetare endast behöver uppsöka en plats för att få uppdaterad information i patientmötet ökar förutsättningarna för användande av kunskapsstödet och därigenom patientsäkerheten.

Primärvårdsriktlinjer i AKO Skånes medicinska redaktion

Idag finns 366 AKO Skåne-riktlinjer för primärvården på Vårdgivare Skåne. Majoriteten (326) hämtas digitalt från Nationellt kliniskt kunskapsstöd.

I Nationellt kliniskt kunskapsstöd finns idag 338 riktlinjer och AKO Skånes medicinska redaktion har författat 180 (53 %) av dessa. Orsaken till att Region Skåne författat så stor andel av alla regioners riktlinjer är flera. Den medicinska redaktionen var snabb att komma igång med författarskapet och har dessutom haft specialuppdrag under 2020 och 2021 med att stödja och författa riktlinjer åt andra regioner, så som Region Stockholm och Region Jönköping.

AKO Skåne-riktlinjer idag

Årligen publiceras mellan 100–150 AKO Skåne-riktlinjer, en del nya och andra reviderade.

I samarbete med Vårdgivare Skåne insamlas siffror på antal besök per riktlinje. Sedan starten har antal besök på AKO Skåne-riktlinjerna ständigt ökat och uppgick under 2021 till över 1 miljon.

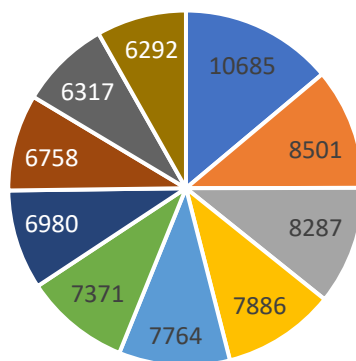

Arbetet med AKO Skåne kunskapsstöd fortsätter i den medicinska redaktionen. En del anpassningar till den nya kunskapsstyrningen i Region Skåne görs under 2022.

Synpunkter från användare kommer regelbundet in till AKO Skåne. Denna dialog uppskattas och kan ofta bidra till förbättring.

Sedan många år pågår ett samarbete med PMO och Läkemedelsrådet. Samarbetet rör beställningsgrupper av laboratorieprover och receptmallar. I och med Läkemedelsrådets digitalisering av Skånelistans rekommendationer och Bakgrundsmaterial, stärks samarbetet med AKO Skånes medicinska redaktion.

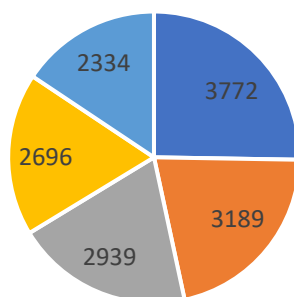
De 10 mest besökta AKO Skåne-riktlinjerna 2021 på Vårdgivare Skåne

- Akuta synstörningar
- Urinvägsinfektion under graviditet
- Lipom
- Sepsis
- Långvarig smärta
- Förstoppning hos barn
- Faryngotonsillit
- Nedsatt lukt- och smaksinne
- Trombocytopeni
- Fotledsartros

Här visas de tio mest besökta AKO Skåne-riktlinjerna totalt sett under 2021 samt de fem mest besökta riktlinjerna inom område cancer samma år.

De 5 mest besökta AKO Skåne-riktlinjerna inom område cancer 2021 på Vårdgivare Skåne

- Tjock- och ändtarmscancer
- Prostatacancer
- Skelett- och mjukdelssarkom
- Bröstcancer
- Urinblåse- och urinvägscancer

Enkäten

Syfte och metod

Under slutet av 2021 gjordes en enkät i syfte att ge en bättre bild av vilka kunskapsstöd som används i primärvården i Skåne. Svaren har sammanställts och presenteras här. De kommer att användas som underlag i det fortsatta arbetet med riktlinjer.

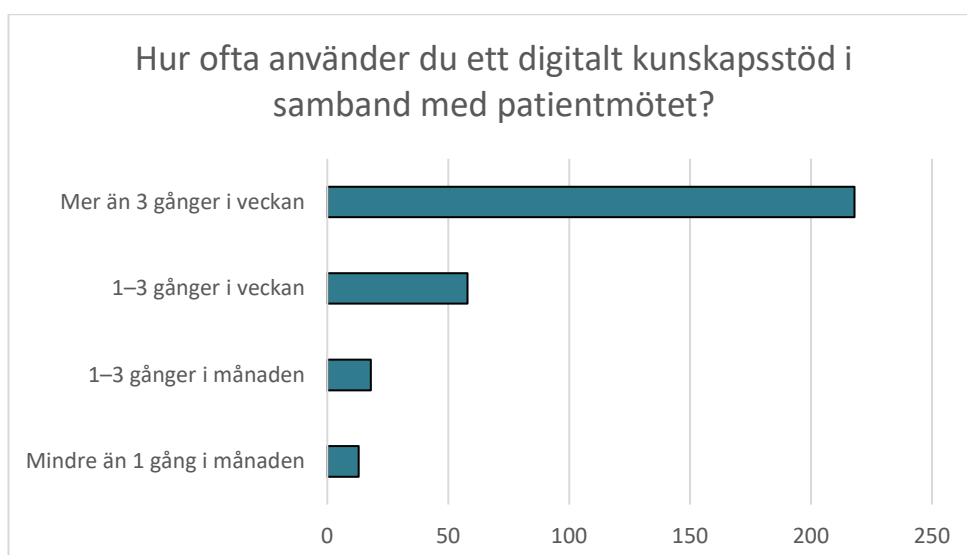
Enkäten skickades ut till verksamhetscheferna på samtliga vårdcentraler inom Hälsovalet med uppmaning om att vidarebefordra enkäten till de läkare som arbetar på enheten. Deskriptiv statistik användes för att illustrera svaren.

Resultat

Svar inkom från 322 individer.

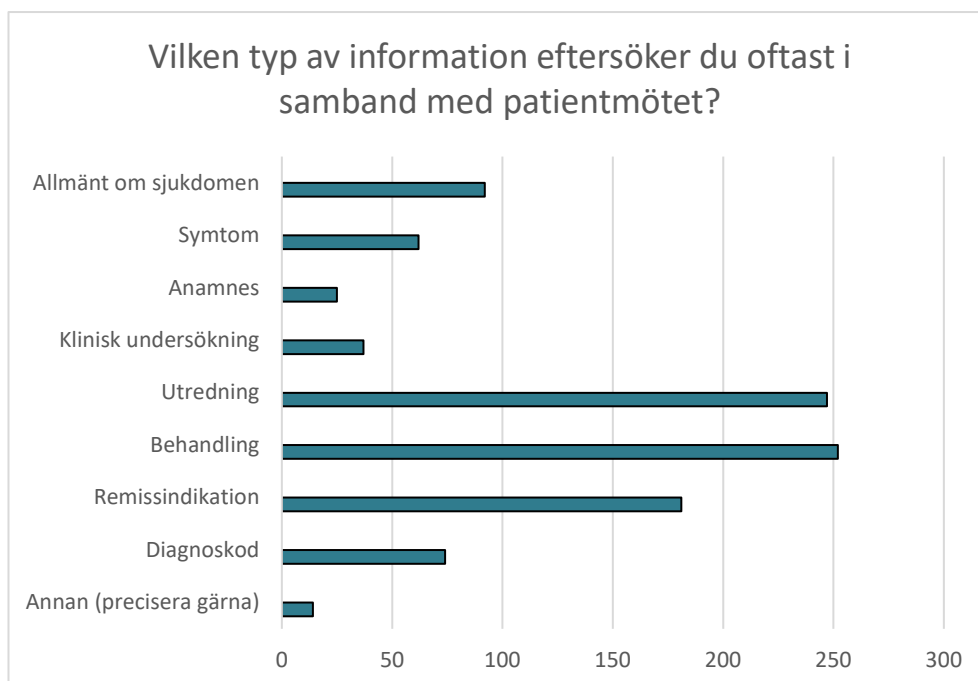
Användning av digitalt kunskapsstöd i patientmötet

68 % (218 individer) anger att de använder digitalt kunskapsstöd i samband med patientmötet fler än tre gånger per vecka och 18 % (58 individer) anger att de använder digitalt kunskapsstöd en till tre gånger per vecka. 6 % (18 individer) använder digitalt kunskapsstöd en till tre gånger per månad och 4 % (13 individer) använder digitalt kunskapsstöd mindre än en gång per månad. Kommentarer visar att spännvidden är stor. Någon använder aldrig kunskapsstöd medan någon annan använder kunskapsstöd flera gånger per timme.

Information som oftast eftersöks i samband med patientmötet

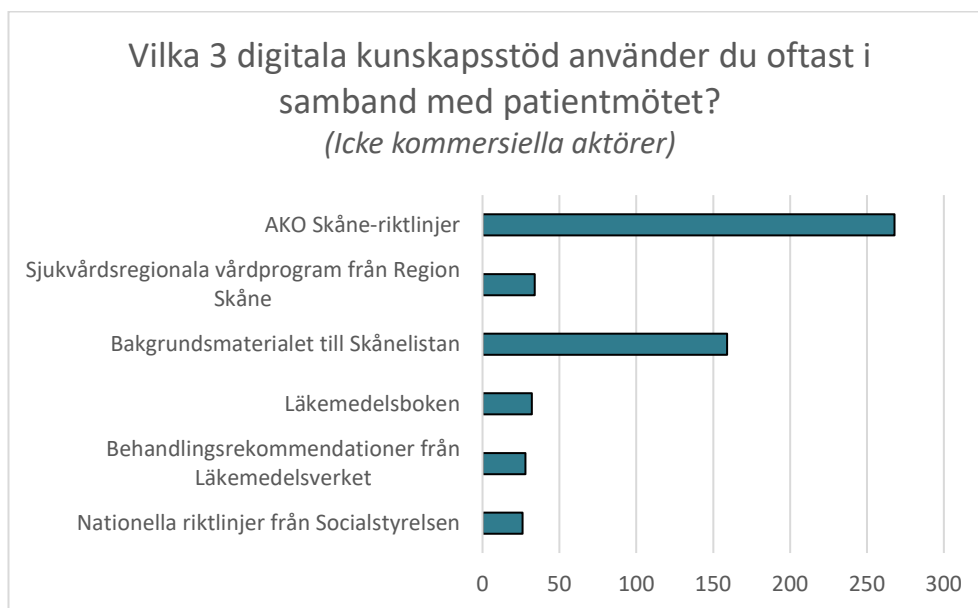
Den information som det tenderas eftersökas i samband med patientmötet i högst utsträckning är behandling (78 % av de svarande anger att de söker på detta), utredning (77 %) och remissindikation (56 %). Det söks även på allmänt om sjukdomen (29 %), diagnoskod (23 %) och symtom (19 %) under patientmötet, liksom klinisk undersökning (11 %) och anamnes (8 %).

Digitala kunskapsstöd som oftast används i samband med patientmötet

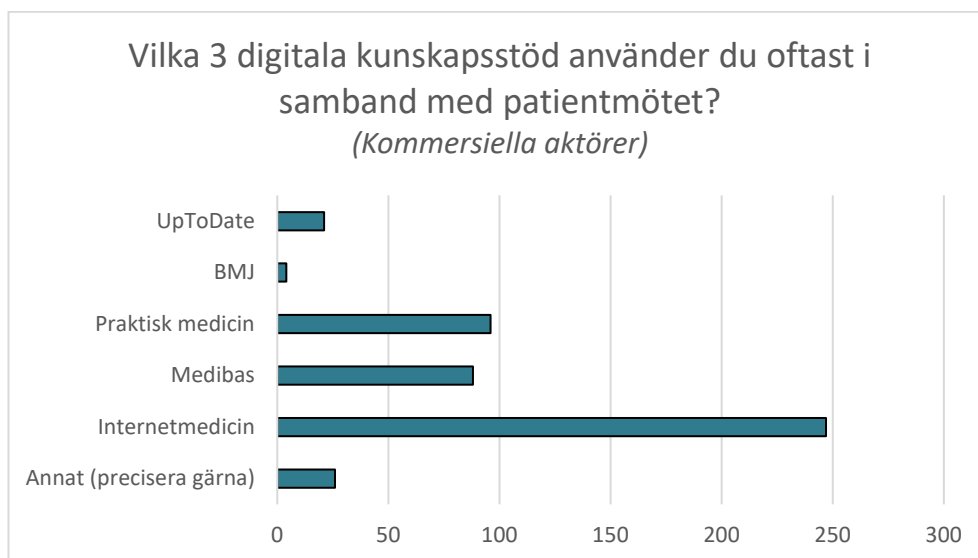
Icke kommersiella alternativ

83 % (268 individer) av de svarande anger att de använder AKO Skåne-riktlinjer och 49 % (159 individer) anger att de använder Bakgrundsmaterialet till Skånelistan i samband med patientmötet. Övriga digitala icke kommersiella kunskapsstöd används av mellan 8 % och 11 % (26–34 individer) av de svarande. Det kan nämnas att i kommentarerna har 11 individer angett att de använder viss.nu under patientmötet.

Kommersiella alternativ

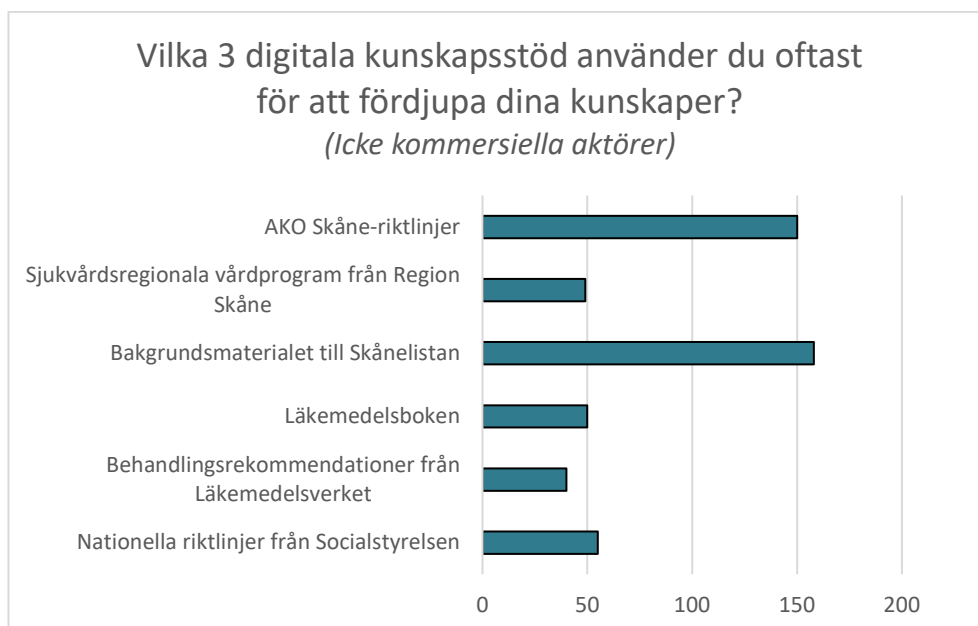
77 % (247 individer) anger att de använder Internetmedicin, 30 % (96 individer) att de använder Praktisk Medicin och 27 % (88 individer) av de svarande anger att de använder Medibas i samband med patientmötet. Övriga digitala kommersiella kunskapsstöd används av mellan 1 % och 7 % (4–21 individer) av de svarande.

Digitala kunskapsstöd som oftast används för att fördjupa kunskaper

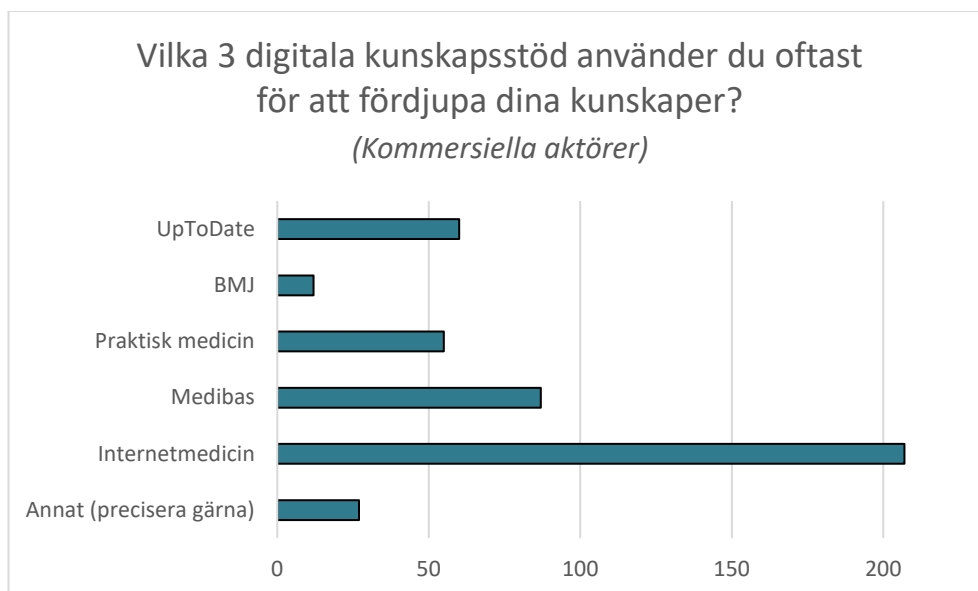
Icke kommersiella alternativ

49 % (158 individer) anger att de använder Bakgrundsmaterialet till Skånelistan och 47 % (150 individer) anger att de använder AKO Skåne-riktlinjerna för att fördjupa sina kunskaper. Övriga digitala icke kommersiella kunskapsstöd används av mellan 12 % och 17 % (40–55 individer) av de svarande.

Kommersiella alternativ

64 % (207 individer) av de svarande anger att de använder Internetmedicin och 27 % (87 individer) anger att de använder Medibas för att fördjupa sina kunskaper. Övriga digitala kommersiella kunskapsstöd används av mellan 4 % och 19 % (12–60 individer) av de svarande.

Faktorer som avgör val av kunskapsstöd

De faktorer som främst avgör valet av kunskapsstöd är huruvida det är kvalitetssäkrat (61 % av de svarande anger detta som faktor), lätt att hitta (52 %), överskådligt med bra struktur (49 %), uppdaterat (46 %), lokalt förankrat (44 %), kort och koncist (37 %) och har fördjupat innehåll (13 %).

Kommentar

Då enkäten skickats till verksamhetscheferna och sedan besvarats anonymt går det inte att veta hur väl svaren är representativa för de läkare som arbetar inom primärvården. Frågor där enbart ett svarsalternativ borde vara möjligt har trots allt kunnat besvaras med flera svar. I de fall detta skett har svaren klassificerats som saknade data och finns inte med i presenterat material. Deskriptiv statistik har använts vilket gör att endast tendenser kan beskrivas.

Det förefaller som att en stor del av de svarande använder sig av digitala kunskapsstöd regelbundet och att det som eftersöks i högst utsträckning är information om behandling, utredning och remissindikation. De digitala kunskapsstöd som ser ut att användas av de svarande i högst utsträckning är AKO Skåne-riktlinjerna och Bakgrundsmaterialet av de icke-kommersiella och Internetmedicin av de kommersiella. Det är inte lika lätt att se en trend i vilka faktorer som avgör vilka kunskapsstöd som används, men att stödet är kvalitetssäkrat förefaller vara viktigast. Ytterligare en generell kommentar som kan nämnas är att flera individer framhåller att det är svårt att navigera på Vårdgivare Skåne.

Bilaga 1

AKO Skåne – enkät om kunskapsstöd

Denna enkät vänder sig till dig som kliniskt verksam läkare i primärvården i Skåne. Tack för din medverkan.

1. Markera hur ofta du använder ett digitalt kunskapsstöd i samband med patientmötet

- Mer än 3 gånger i veckan
- 1 – 3 gånger i veckan
- 1 – 3 gånger i månaden
- Mindre än 1 gång i månaden

Kommentarer:

2. Markera vilken typ av information du oftast eftersöker i samband med patientmötet (max 3 val)

- Allmänt om sjukdomen
- Symtom
- Anamnes
- Klinisk undersökning
- Utredning
- Behandling
- Remissindikation
- Diagnoskod
- Annan (precisera gärna)

Kommentarer:

3. Markera de 3 digitala kunskapsstöd du oftast använder i samband med patientmötet.

- AKO Skåne-riktlinjer
- Sjukvårdsregionala vårdprogram från Region Skåne
- Bakgrundsmaterialet till Skånelistan
- Läkemedelsboken
- Behandlingsrekommendationer från Läkemedelsverket
- Nationella riktlinjer från Socialstyrelsen
- UpToDate
- BMJ

- Praktisk medicin
- Medibas
- Internetmedicin
- Annat (precisera gärna)

Kommentarer:

4. Markera de 3 digitala kunskapsstöd du oftast använder för att fördjupa dina kunskaper.

- AKO Skåne-riktlinjer
- Sjukvårdsregionala vårdprogram från Region Skåne
- Bakgrundsmaterialet till Skånelistan
- Läkemiddelsboken
- Behandlingsrekommendationer från Läkemiddelsverket
- Nationella riktlinjer från Socialstyrelsen
- UpToDate
- BMJ
- Praktisk medicin
- Medibas
- Internetmedicin
- Annat (precisera gärna)

Kommentarer:

5. Markera de faktorer som främst avgör i ditt val av kunskapsstöd (max 3 val)

- Lätt att hitta på nätet
- Kvalitetssäkrat (utifrån evidens och beprövad erfarenhet)
- Överskådligt med bra struktur
- Kort och koncist innehåll
- Fördjupat innehåll
- Uppdaterat (aktuellt innehåll)
- Lokalt förankrat (i Region Skåne)
- Annat (precisera gärna)

Kommentarer:

Kontaktuppgifter (redovisas inte)

E-postadress (valfritt)

Vårdcentral (valfritt)

Bilaga 2

Mejlutskick 2021-11-18

Till verksamhetschef för vidarebefordran till alla kliniskt verksamma läkare på vårdcentralen

Enkät till dig som kliniskt verksam läkare i primärvården

Vi vill gärna få en bättre bild av vilka kunskapsstöd som används i det kliniska mötet med patienten och för att inhämta fördjupad kunskap.

Vi önskar därför att du som läkare svarar på denna enkät med 5 frågor. Det tar 1–2 minuter att svara.

Svara på enkäten här: [Enkät om kunskapsstöd - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

Svaren kommer att sammanställas och användas i det fortsatta arbetet med kunskapsstöd.

Vi är tacksamma för din medverkan och önskar ditt svar senast den 17 december.

Med vänlig hälsning

Gunilla Malm

Teamledare AKO Skåne

Allmänläkarkonsult (AKO) Skåne arbetar med att skapa kunskapsstöd för primärvården. Idag finns drygt 350 aktuella riktlinjer på Vårdgivare Skåne. Alla svar behandlas anonymt.

Rapportserie

Allmänläkarkonsult Skåne och Primärvårdens utbildningsenhet

- 2022:1 Fortbildning för läkare verksamma på Hälsovalets vårdcentraler - avstämning
- 2021:2 Att skapa AKO Skåne-riktlinjer för primärvården
- 2021:1 Patienten som faller mellan stolarna – om begreppet vårdansvar
- 2020:2 Allmänläkarkonsult Skånes arbete inom kunskapsstyrningshjulet
- 2020:1 Osteoporosbehandling i primärvården
- 2019:5 Läkarnas fortbildning i Hälsovalet, en uppföljande rapport
- 2019:4 Översikt av politiska beslut nationellt som regionalt och aktiviteter i Region Skåne, inom kultur och hälsa
- 2019:3 Kartläggning av kultur- och hälsoaktiviteter/forskning i Region Skåne
- 2019:2 Vad har certifiering av diabetesmottagningen inneburit för enheten? – Intervju med Diabetessjuksköterskor
- 2019:1 Distriktssköterskor och sjuksköterskors fortbildning på hälsovalets vårdcentraler
- 2017:5 Nationellt kliniskt kunskapsstöd primärvård i Region Skåne och Södra sjukvårdsregionen 2017
- 2017:4 Peer Learning som handledningsmodell för sjuksköterskestudenter under VFU på vårdcentraler
- 2017:3 PMO:s Labbeställningsgrupper
- 2017:2 Certifiering av diabetesmottagningar 2016 - uppföljning
- 2017:1 Läkarnas fortbildning på Hälsovalets vårdcentraler

Rapporterna finns på: <https://vardgivare.skane.se/kompetens-utveckling/sakkunniggrupper/ako-skane/>

För kontakt: ako@skane.se